

Mesečna opravila v aprilu

Aprila je v naravi največ različnih cvetočih rastlin, na katerih čebele nabirajo medicino in cvetni prah. Raznoverstnost hrane je odlična podlaga za razvoj čebelje družine. Ker je vsak dan več čebel in zalege, je poraba hrane velika, zato jo do cvetenja češnje porabijo v celoti za razvoj. Ob ugodnem vremenu se ob cvetenju češnje, rešelike, maklena in regrata pojavljajo že prvi presežki. S prenašanjem medicine v medišče je vedno več čebel tudi v medišču.

Klavdijo Babič (klavdijo.babic@siol.net)

V drugi polovici aprila cveti mali jesen, ki pa vsako leto ne cveti obilno. Na jesenu se oskrbijo zgolj s cvetnim prahom. Opažam, da v letih, ko mali jesen dobro cveti, sledi dobra akacijeva paša. Že v začetku aprila je vse več trotov, vse več mladih čebel, ki v aprilu zamenjajo še zadnje zimske čebele. Ob zadostnem dnevnem donosu medicine, cvetnega prahu, vse več mladih čebel in pojavu trotov se začne intenzivni razvoj čebeljih družin. Čebele pregledujem vsakih 7 do 10 dni. Če mi čas dopušča, v začetku aprila, ko panji še niso prepolni čebel, poiščem matice in jih označim. Označim jih raje s ploščicami, ker so obstojnejše. Če označim z barvo, jo čez čas čebele odstranijo. Držim se evropske barvne tabele za označevanje matic.

Ko v družinah poteka silovit razvoj, ocenim čebelje družine. Z oceno od 1 do 4 ocenim naslednje lastnosti: pasemska čistost, mirnost, agresivnost, sedenje na satju, nagnjenost k rojenju, živalnost, čistilni nagon ter donos medu in cvetnega prahu. Družine s pretežnimi ocenami 3 in 4 imajo dobre lastnosti. Družinam, ocenjenim z 1 in 2, ob prvi priložnosti zamenjam matice. Samo manjši odstotek najbolj ocenjenih družin pa je primeren za vzrejo.

Kako čebelam pomagati, če se pojavi brezpašje aprila

Brezpašno aprilsko obdobje je velik stres za čebele. april je pregovorno muhast, hladen, s pogostim dežjem. Ozračje dodatno hladi še morje, ki je v tem obdobju hladno. Zaradi velikega obsega zalege je veliko čebel in zaloge hrane zelo hitro kopnijo. Čebele najprej porabijo medene vence okoli zalege, nato pa še hrano z ostalih satov. Zaradi podnebnih sprememb take razmere niso redkost. Kolikšna je poraba hrane, mi pove tehtnica. Ko tehtnica kaže tri dni zaporedoma negativni donos, pomagam družinam z dodajanjem medenih satov ob zalego iz zaloge. Ko zmanjka, začnem s krmljenjem sladkorne raztopine v razmerju 3 : 2 v korist sladkorja, vendar le do pojava medenja. S krmljenjem ne pretiravam, krmim sproti v manjših količinah, le toliko,

kolikor porabijo. Obilnejše krmljenje brez vnosa cvetnega prahu iz narave ne pripomore k hitrejšemu razvoju. S pretiranim krmljenjem družine zelo hitro preidejo v rojilno razpoloženje.

Namen aprilskih posegov

Aprilski posegi so namenjeni pospeševanju razvoja družin, gradnji satja, izenačevanju družin, pripravi čebel na izkoriščanje paš, zaviranju rojilnega razpoloženja pri najmočnejših družinah. Cilj je, da imam pred glavno akacijevu pašo čim več močnih družin, ki ne izrojiijo in bodo pašo izkoristile.

Pri začetnih aprilskih pregledih največjo pozornost namenim najmočnejšim in najslabše razvitim družinam.

Če najdem družino, ki je bila še v marcu dovolj številčna za nemoten razvoj in je v aprilu videti, kot bi se razvoj ustavil in glede na druge počasneje napreduje, pogledam, če družina kaže znake bolezni. Če jih ne, je vzrok slaba matica. V tem primeru ob lepem sončnem vremenu, ko čebele lepo letijo na pašo, prestavim vse sate iz plodišča na kozico. Najdem in uničim matico. V plodišče vstavim lepo razvito družino iz sedemsatnega panja z drugega stojišča. Šele ko je družina iz rezerve naseljena, ometem vse čebele iz satov na kozici na karton. Pašne čebele takoj poletijo nazaj v panj. Ker je družina iz rezerve že naseljena, si morajo pašne ometene čebele izprositi vstop v panj. Načeloma s tem ni težav. Na kartonu se čez nekaj časa mlade čebele spravijo v gručo, nato še njih stresem v panj. Ometene sate z zalego vstavim ob zalego ali okrepim družine, ki nekoliko zaostajajo v razvoju. Sate s hrano vstavim družinam, ki jim primanjkuje hrane, ali jih vstavim za dva dni v zamrzovalnik in s tem uničim morebitna jajčeca voščene vešče, nato jih ovijem v živilsko folijo in tako shranjeni še kako prav pridejo kasneje pri izdelavi narejencev.

Dobro razvitim družinam, ki gosto zasedajo vse ulice, širim gnezdo v horizontalni smeri z dodajanjem lepega, nekajkrat zaleženega sata v sredino gnezda, da ga matica čim prej zaleže. Ob robu gnezda ostajata medenoobnožinska sata. Če so preostali medeni sati v napoto, jih opremim z risalnim žebličkom in prestavim

v medišče. Teh satov ne iztočim. Uporabim jih kasneje pri izdelavi narejencev.

Izrezovanje trotovine

Gradilni satniki, ki sem jih vstavil marca, so zaleženi, v večini je trotovina zaprta. Z rednim izrezovanjem trotovine upočasnim razvoj varoj, ki jih zato lahko kasneje z ekološkimi sredstvi uspešno zatiram. Prvi troti so za razvoj družine nepogrešljivi. Če je trotovina na gradilniku zaprta, prvič izrežem le pol zaprte trotovske zalege. Kasneje izrezujem izmenično. Vso trotovino izrežem le družinam, pri katerih opazim pisane čebele. Družinam z najboljšimi lastnosti trotovine ne izrezujem. Ti troti so zelo pomembni za oprasčevanje matic. Na izrezani trotovini z vilicami za odkrivanje satja izvlečem približno sto bub, da preverim napadenost z varojami. V tem obdobju varoj na bubah v večini primerov ne najdem. V primeru napadenosti se posvetujem z veterinarjem in po njegovih navodilih zatiram varojo.

Priprava okvirjev/satnikov, vtiranje in vstavljanje satnic

Satnike zažičim z inox žico. V prej zažičene satnike vtiram sproti, neposredno pred posegom. Če je v obdobju cvetenja češnje in rešeljike lepo vreme in se bo vsaj še en teden nadaljevalo, vstavljam družinam pred zadnji sat z zalego po eno satnico. Če so donosi obilnejši, vstavim najmočnejšim družinam dve satnici. V primeru slabega vremena satnic ne vstavljam. Starejše satje pomikam proti steni panja in ob priliki izločim. Vsako leto predvidim zamenjavo tretjine satja. Ob dobrih letinah ga zamenjam tudi več. Zgodi pa se, da je bilo vse leto medenje zelo slabo in čebele niso zgradile niti enega sata.

Izenačevanje družin pred akacijevu pašo

Med akacijevu pašo v družine čim manj posegam, zato družine preuredim prej. Najmočnejše družine se še pred akacijevu pašo razvijejo do vrhunca. Če se v gospodarski družini v desetsatnem AŽ-panju poleže osem satov zalege, je panj 90-% napolnjen. Do tega trenutka zalege ne odzvam, saj bi s prehitrim odvzgom zaustavil razvoj. Pazim le, da se v družini ne poruši razmerje med pokrito in odkrito zalego in da ima matica vedno dovolj prostora za zaleganje. Plodišče pravočasno razbremenim z odvzgom pokrite zalege s čebelami. Pomembno je, da ne bi po pomoti iz panja odzval matico, zato jo najprej poiščem in ko jo najdem odzvam dva sata pokrite zalege s čebelami ter z njima okrepim slabše razvite družine. Kadar pred odvzemanjem pokrite zalege v dveh

Foto: Klavdijo Babič

Posneti robovi na okvirjih omogočajo lažje in hitrejše delo

poskusih matice ne najdem, odzvamem sate s pokrito zalego in čebele ometem v maticni panj. V primeru, da o čebele iz plodišča nočejo v medišče je zalega v plodišču na osmih satih, prevesim dva sata z mlado zalego in čebelami v medišče. v medišče vstavim ob zalego satnico, na drugo stran zalege pa sat s hrano.

Predvsem pri nakladnih panjih izenačim družine tudi z metodo zamenjave panjev - naletavanja čebel. Zamenjavo opravi ob lepem vremenu in začetku medenja akacije. Na mesto, kjer je bila postavljena močna družina, prestavim slabše razvito družino, močno pa na mesto slabše družine. Slabša dobi pašne čebele močnejše družine, močnejša družina jih izgubi, vendar sta ob paši obe uspešni.

Točenje medu v aprilu

Ko ob cvetenju češnje, rešeljike, maklena in regrata čebele začnejo nositi medicino v medišče, odzvamem iz panja morebitne sate s hrano, ki sem jih prestavil iz plodišča in jih opremil z risalnimi žeblički. S tem preprečim, da bi sladkorna raztopina ob točenju prešla v med. Da bi iztočil sorten akacijev med, morajo biti medišča pred pašo iztočena. Če je pred akacijevu pašo nabranega medu malo, ga prestavim v medišča nekoliko slabše razvitih družin. Iz teh panjev iztočim cvetlični med, pomešan z akacijevim. Ker je načeloma elektroprevodnost višja od 0,3 mS/cm, ga označim kot cvetlični med. Zaradi prisotnosti medicine maklena, češnje in rešeljike se dogaja, da je elektroprevodnost kljub drugačnim senzoričnim lastnostim višja od 0,8 mS/cm. Po pravilniku je treba tak med označiti kot gozdni. Ta vrsta medu je med kupci zelo zaželen.